

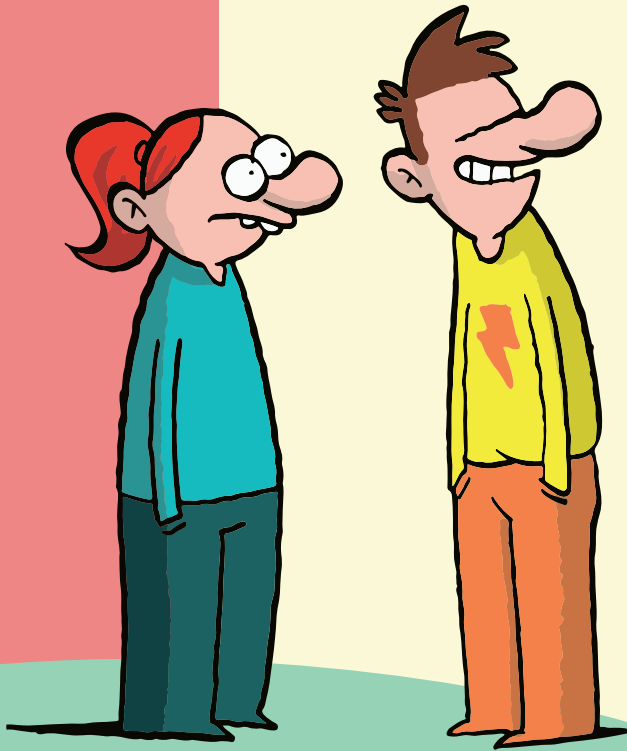
tzitem Zo
jouw recht uitgelegd

als je
minderjarig bent

tzitemZo als je minderjarig bent

jouw recht uitgelegd

1	MINDERJARIG	3
2	BEKWAAMHEID	3
3	OUDERLIJK GEZAG	4
4	LEEFTIJDSLADDER	5

1 MINDERJARIG

Iedereen die jonger is dan 18 jaar is volgens de Belgische wet minderjarig. Mensen of diensten gebruiken ook wel het woord 'kind' of 'jongere' om over minderjarigen te spreken. Eens je 18 bent, word je meerderjarig of 'volwassen'.

2 BEKWAAMHEID

• Handelingsonbekwaam

Minderjarigen zijn in principe **handelingsonbekwaam**. Dit betekent dat je geen handelingen mag stellen die rechtsgevolgen met zich meebrengen. Je hebt hiervoor toestemming nodig van je ouders (voogd), of eventueel van de rechter. Dit vanuit het idee om minderjarigen te beschermen. Je mag bv. zelf niet beslissen om alleen te gaan wonen, je kan geen contract ondertekenen, ...

Gelukkig bestaan er een aantal **uitzonderingen** op de handelingsonbekwaamheid:

- *Minderjarigen kunnen wél dagelijkse handelingen stellen, zoals het kopen van voorwerpen voor dagelijks gebruik en verbruik (denk maar aan kleren, eten, een tijdschrift, herladen van een gsm, ...) of het ontlenen van boeken in de bibliotheek. Er wordt eigenlijk vanuit gegaan dat de minderjarige hiervoor stilzwijgende toestemming heeft gekregen van zijn ouders.*
- *In de jeugdhulp of bij de dokter kunnen minderjarigen als bekwaam beschouwd worden. In dat geval kan de bekwame minderjarige zelf zijn rechten uitoefenen.*
- *Andere uitzonderingen staan uitdrukkelijk in de wet vermeld. (Onder het puntje 'Leefstijds ladder' vind je de belangrijkste opgesomd.)*

• Procesonbekwaam

Minderjarigen zijn ook **procesonbekwaam**. Dit wil zeggen dat je niet zelf naar de rechter kunt stappen om op te komen voor je rechten. Je kan zelf geen proces starten. Iemand anders kan jou ook niet in een gerechtelijke procedure betrekken. Als het nodig is, zullen je ouders (of voogd) in jouw plaats voor je rechten opkomen bij de rechtbank. Zij vertegenwoordigen jou dan voor de rechtbank. In de praktijk zijn hierop een aantal **uitzonderingen** mogelijk.

• Algemeen

Ouders oefenen samen het ouderlijk gezag uit over hun minderjarige kinderen. Ook als ze gescheiden zijn.

Dit betekent dat je ouders **rechten** hebben:

- *Op eerbied en respect van jou;*
- *Op persoonlijk contact met jou én*
- *Om alle beslissingen te nemen over jou en je bezittingen tot je de leeftijd van 18 jaar bereikt hebt. Je ouders mogen dus alle beslissingen nemen over je gezondheid, je opvoeding, je vrije tijd, je opleiding, je kledij, je woonplaats, je zakgeld, je vrienden, ... Het is natuurlijk wel de bedoeling dat je ouders zo veel mogelijk rekening houden met jouw mening bij het nemen van deze beslissingen.*

Ouders hebben natuurlijk ook **plichten** tegenover hun kinderen. Je ouders moeten:

- *respect hebben voor jou én*
- *zorgen voor je levensonderhoud, je opvoeding en je opleiding.*

Ouders zijn ten slotte ook **aansprakelijk** voor hun minderjarige kinderen. Dit betekent dat zij de schade moeten betalen die jij veroorzaakt door jouw fout of onzorgvuldig gedrag. Het kan wel zijn dat jij ook zelf verantwoordelijk gesteld wordt, als je oud genoeg bent om te beseffen dat je een fout beging.

Als één van je ouders overleden is, oefent de andere ouder het ouderlijk gezag alleen uit.

• Voogdij

Wanneer **beide** ouders het ouderlijk gezag niet meer kunnen of mogen uitoefenen, omdat ze bv. overleden zijn of omdat ze ontzet zijn uit het ouderlijk gezag, dan stelt de vrederechter een **voogd** aan. Deze voogd heeft het gezag over jou tot je 18 jaar bent.

• Ontvoogding

Heel uitzonderlijk kunnen minderjarigen ontvoogd worden. Dit betekent dat het ouderlijk gezag gedeeltelijk wegvalt en dat ze de meeste beslissingen zelf mogen nemen.

4 LEEFTIJD SLADDER

0 jaar

- Vanaf de geboorte heeft elk kind recht op een **naam** en **nationaliteit**.
- Ouders kunnen een **identiteitsbewijs**, een **Kids-ID**, aanvragen voor hun kind. Een Kids-ID is niet verplicht, behalve als ze met hun kind naar het buitenland gaan.
- Je ouders moeten jou laten **inenten** tegen de ziekte polio (kinderverlamming) voor je 18 maanden oud bent.

2 jaar

- Zodra je 2 jaar en 6 maanden oud bent, kan je naar een **kleuterschool** gaan.

5 jaar

- De **leerplicht** begint op 1 september van het jaar waarin je 5 wordt.

6 jaar

- Je moet betalen om de **bus of tram** (van De Lijn) te mogen nemen, en je mag ook alleen de bus/tram nemen. Vóór je 6 jaar bent, moet je altijd begeleid worden door iemand ouder dan 12 jaar.

10 jaar

- Kinderen tot 10 jaar mogen nog op het voetpad fietsen. Ben je ouder dan 10 dan fiets je op de openbare weg.
- Vanaf 10 jaar, bij sommige banken vanaf 12, kan je zelf een **zichtrekening met een bankkaart** openen. Hiervoor heb je wel de toestemming van je ouders nodig. Voor het openen van een **sparrekening** is er geen minimumleeftijd. Je kan van je zichtrekening zelf een beperkt bedrag afhalen. Van je spaarrekening kan dat pas vanaf je 16 jaar.

12 jaar

- Vanaf 12 jaar krijg je een elektronische **identiteitskaart** (eID). Als je nog een geldig Kids-ID hebt, dan krijg je pas automatisch een elektronische identiteitskaart op het moment dat ze vervalt (of je 14 jaar en 9 maanden oud bent). Je moet je identiteitskaart altijd meenemen naar het buitenland.
- Je wordt vermoed **bekwaam** te zijn om je **rechten in de jeugdhulp** uit te oefenen. Als je bekwaam bent, mag je soms zelf beslissen of je hulp wilt of niet. Ook minderjarige patiënten kunnen als bekwaam worden beschouwd, maar hierop staat geen leeftijd.
- In de middelbare school moet er een **leerlingenraad** komen als 1 op de 10 leerlingen hierom vraagt.

- Vanaf 12 jaar is de rechter verplicht om jou uit te nodigen om jouw mening te **horen** vooraleer hij beslissingen neemt over jou. Bijvoorbeeld als je ouders gaan scheiden, of vooraleer hij een voogd met benoemen.
- Je moet toestemming geven voor een **orgaantransplantatie**.
- Je moet je toestemming geven vooraleer je **geadopteerd** kan worden.
- Je moet betalen voor je **treinbiljet**. Als je nog geen 12 bent mag je meestal gratis reizen op de trein.

13 jaar

- Je mag eindelijk op **sociale media**, een eigen facebook-profiel, whatsappen, instagrammen,...

14 jaar

- Je mag met een paard op de openbare weg. Je hoeft maar 12 jaar te zijn als je begeleid wordt door een volwassene.
- Vanaf 14 jaar **kan** de jeugdrechter je plaatsen in een **gemeenschapsinstelling** voor maximaal één maand wanneer je een misdrijf hebt gepleegd.
- In sommige gemeentes kan je een GAS-boete krijgen.

15 jaar

- Vanaf nu moet je je **identiteitskaart** altijd bijhebben. Deze kan bv. opgevraagd worden door de politie, de controleur op de trein, ...
- Wanneer je de eerste 2 jaren van het secundair onderwijs hebt gevolgd, kan je vanaf je 15e **deeltijds onderwijs** volgen. Je gaat dan 3 dagen per week werken, en volgt 2 dagen opleiding.
- Vanaf 15 jaar mag je **studentenarbeid** verrichten, op voorwaarde dat je de eerste twee studiejaren van het secundair onderwijs achter de rug hebt. Als je voltijds onderwijs volgt, mag je zowel tijdens het schooljaar als tijdens de schoolvakanties werken. Nachtarbeid of gevaarlijke arbeid zijn wel verboden voor minderjarigen.
- Je kan **ontvoegd** worden, na een procedure voor de familierechtbank.
- Je kan je **theoretisch rijexamen** voor je brommerrijbewijs afleggen als je **15 jaar en 9 maanden** oud bent.

16 jaar

- Vanaf 16 jaar heb je **seksueel zelfbeschikkingsrecht**. Dit betekent dat je seksuele ervaringen mag hebben met iemand die 16 jaar is of ouder, ongeacht je geaardheid.
- Vanaf nu mag je met de **speedpedelec** en **bromfiets** klasse A (zonder rijbewijs) of B (met rijbewijs) rijden.

- Als je alleen woont, kan je vanaf je 16e zelf het Groeipakket (vroeger kinderbijslag) ontvangen, op voorwaarde dat je officieel op je nieuwe adres bent ingeschreven (gedomicilieerd).
- Je mag in de bioscoop films 'Kinderen Niet Toegelaten' bekijken.
- Je mag alleen binnen in een dancing. Voor je 16e moet je begeleid worden door een ouder of iemand die voor je verantwoordelijk is.
- Nu je 16 jaar bent mag je een glas bier of wijn bestellen. **Alle sterke drank**, mixdrankjes en drank met een aroma van sterke drank (desperados, cubanisto, ...) **zijn verboden**.
- Je mag een **landbouwvoertuig** besturen als je een rijbewijs G bezit.
- Je kan nu ook zelf een **testament** opmaken, maar slechts voor de helft van je bezittingen.
- Je mag nu een **vakantiejob** doen, ook al heb je de eerste twee jaren van het secundair niet gevolgd. Wanneer je deeltijds onderwijs volgt, mag je enkel in de schoolvakanties werken.
- Vanaf 16 jaar kom je voor misdrijven die verbonden zijn met het verkeer voor de **politie-rechtbank**, in plaats van voor de jeugdrechtbank.
- Vanaf nu kan de jeugdrechter (uitzonderlijk) het volwassen strafrecht op je toepassen of je doorverwijzen naar een gewone rechter als je zeer ernstige feiten gepleegd hebt. Dit heet "uit handen geven".

17 jaar

- Vanaf 17 jaar kan je **begeleid zelfstandig gaan wonen**. Je gaat dan alleen gaan wonen, maar krijgt wel nog hulp door organisaties op vlak van financiën, administratie, je huishouden, ... Het JAC of het CLB kan jou helpen om deze hulp aan te vragen bij diensten zoals het CAW.
- Je kan je **theoretisch rijexamen voor de wagen** afleggen zodra je 17 jaar oud bent. Voor het praktijkexamen moet je 18 jaar zijn en minstens 9 maand geoefend hebben.

18 jaar

- Je bent **meerderjarig** of "volwassen". Je kan nu zelf beslissingen nemen, zelf documenten ondertekenen, je mag vanaf nu bijvoorbeeld...
 - > gaan stemmen bij de verkiezingen,
 - > alleen gaan wonen zonder toestemming van je ouders,
 - > alle alcoholische dranken (wijn, bier, sterke drank...) drinken,
 - > zonder toestemming van je ouders een zichtrekening openen,
 - > ...

... maar meerderjarigheid betekent ook dat je zelf verantwoordelijk bent voor je daden.

Nog vragen?

Wanneer je problemen hebt, probeer je hier best eerst met iemand over te praten. Vrienden, familieleden, mensen die je vertrouwt of een dienst als tZitemzo kunnen je helpen om alles voor jezelf op een rijtje te zetten.

De “tZitemzo...”-reeks bestaat uit meerdere folders over verschillende thema's die belangrijk voor je kunnen zijn. Je leest meer uitleg over bijvoorbeeld *'je rechten als patiënt'*, over *'je rechten in de jeugdhulp'*, over *'als je ouders uit elkaar gaan'*, of over *'het hoorrecht'* in één van deze folders. Ook een folder *'als je slachtoffer bent van een misdrijf'* en *'als je dader bent van een misdrijf'*, ... maken deel uit van deze reeks.

Alle folders uit de “tZitemzo”-reeks kunnen besteld worden bij tZitemzo of in PDF gedownload worden via de website www.tzitemzo.be.

Je kan tZitemzo bereiken via:

09 233 65 65

info@tzitemzo.be

www.tzitemzo.be

Uitgave 2020

tZitemzo
jouw recht uitgelegd

Vlaanderen
verbeelding werkt